

KONKURS POLONISTYCZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP SZKOLNY

16 października 2024 r. godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Na rozwiązanie wszystkich 18 zadań masz 90 minut.
2. Pisz długopisem/piórem – dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora.
4. W zadaniach zamkniętych otocz kółkiem wybraną odpowiedź, a jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie skreśl i otocz kółkiem inną odpowiedź.
5. Jeżeli się pomylisz w zadaniach otwartych, przekreśl błąd i napisz ponownie.
6. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego		

Tekst 1.

Michał Józwickowski, *Mitologia jakiej (pewnie) nie znacie* (fragment)

Mówiąc o mitologii będę ją rozumiał na dwóch poziomach. Z jednej strony postaram się uchwycić zjawiska i procesy prawdziwe dla mitologii każdego ludu, każdej cywilizacji i każdego wieku, będę więc mówił o abstrakcyjnym i ogólnym pojęciu mitologii. Z drugiej strony, jako konkretnego przykładu dla zilustrowania moich tez będę używał mitologii greckiej. Dlaczego tej właśnie? Odpowiedź na to pytanie jest dość prozaiczna: spośród wszystkich mitologii świata to właśnie greckie mity są mi najlepiej znane i, jak podejrzewam, są również najlepiej znane moim słuchaczom. Za tą odpowiedzią kryje się jednak drugie dno – powód dla którego tak dobrze orientujemy się w wierzeniach starożytnej Hellady. Otóż grecka kultura, historia, religia i nauka są trwałym punktem odniesienia dla kultury europejskiej. Począwszy od czasów rzymskich, dalej poprzez Średniowiecze [...], Renesans czy Oświecenie, kultura europejska stale, mniej lub bardziej twórczo przekształcała dorobek grecki. Co więcej, w pewnym momencie w epoce Romantyzmu ludzie wpadli na pomysł, że mogą nie tylko czytać o greckich bogach i herosach, ale mogą też poszukać śladów po nich przechowanych w ziemi. I tak greckie wzgórza zaroily się od rozmaitych archeologów-amatorów, poszukiwaczy przygód, czy wreszcie zwykłych, żądnych sławy i bogactw awanturników. W efekcie tych wypraw świat unieśmiertelniony w mitach i na kartach „Iliady” nabrał realnych kształtów. Dość wspomnieć postać Heinricha Schliemanna, który za przewodnika mając tylko homeryckie eposy, odnalazł skarb króla Priama w zgliszczach historycznej Troi, by później, jak to sam opisał, spojrzeć w twarz Agamemnonowi w królewskich Mykenach. Podsumowując, dzięki szczególnej roli kultury greckiej znamy nie tylko bardzo dobrze (i to z kilku źródeł) grecką mitologię, ale również szeroki kontekst historyczny i archeologiczny dotyczący ludów zamieszkujących Helladę.

W tych wstępnych rozważaniach warto też zwrócić spojrzenie na samą mitologię jako gatunek literacki, czy też formę przekazu kulturalnego. Zobaczmy wówczas, że dla ludów [...] mitologia pełni szczególną rolę. Stanowi bowiem nie tylko zbiór ich najważniejszych wierzeń religijnych (bogowie), wyznacznik tożsamości (historie przodków, herosi, bohaterowie), czy sumę wiedzy o świecie (wyjaśnienia zjawisk naturalnych). Jest czymś więcej, jest swego rodzaju mapą, która określa miejsce człowieka w świecie, która daje odpowiedź na trzy od zawsze nurtujące ludzkość pytania: *skąd przychodzimy? kim jesteśmy? i dokąd zmierzamy?* [...] Warto w tym miejscu podkreślić, że ze względu na szczególne znaczenie mitologii,

jej twórcy utrwalali w niej rzeczy dla siebie najważniejsze – swoje lęki i marzenia, zasadnicze zmiany, jakich doświadczali, kluczowe wydarzenia dla danego społeczeństwa.

Na podstawie: Michał Józwickowski, *Mitologia jakiej (pewnie) nie znacie*
Wykład wygłoszony na X Międzynarodowym Wieczorku Popularnonaukowym,
Bemowski Dom Kultury, 12 maja 2012, [online:] www.mimuw.edu.pl.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

/1

Oceń poprawność podanych zdań dotyczących tekstu Michała Józwickowskiego, zaznaczając P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Autor posługuje się pojęciem <i>mitologia</i> zarówno w znaczeniu zbioru mitów jednej kultury, jak i ogólnie – wszystkich kultur.	P	F
2.	Autor zakłada, że jego czytelnicy nie znają podawanych w tekście przykładów.	P	F

Zadanie 2. (0–2 pkt)

/2

Przeczytaj poniższe zdania na temat tekstu Michała Józwickowskiego. Zaznacz T przy zdaniach, które są zgodne z przesłaniem tekstu.

1.	W mitologiach można odnaleźć zapis tradycji kulturowej tworzących je ludów.	T
2.	Kiedyś mitologia dostarczała ludziom odpowiedzi na nurtujące ich pytania egzystencjalne.	T
3.	Mitologia grecka dopiero niedawno stała się popularna.	T
4.	Dzisiejsi czytelnicy wiedzą o mitologii greckiej więcej niż o innych mitologiach.	T

Zadanie 3. (0–2 pkt)

/2

3.1. Znajdź w pierwszym akapicie tekstu wyrazy, których definicje zapisano poniżej. Wszystkie wyrazy zapisz w mianowniku liczby pojedynczej.

- A. – taki, który stał się nieśmiertelny.
- B. – taki, który jest ogólny, teoretyczny, uniwersalny.
- C. – taka, która jest typowa, zwyczajna, przyziemna.

**3.2. Który z wpisanych wyrazów jest imiesłowem?
Podaj właściwe oznaczenie (A., B. lub C.)**

Imiesłowem jest wyraz oznaczony literą .

Zadanie 4. (0–5 pkt)

15

Michał Józwickowski napisał, że dla świata zachodniego kultura grecka jest *trwałym punktem odniesienia*. Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem? Sformułuj stanowisko i poprzyj je dwoma różnymi argumentami, z których przynajmniej jeden będzie zawierał przykład z powieści *Percy Jackson. Złodziej pioruna* Ricka Riordana,

W zadaniu sprawdzana będzie poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Stanowisko:

Argument 1.

.....
.....
.....
.....
.....

Argument 2.

.....
.....
.....
.....
.....

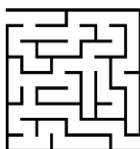
Zadanie 5. (0–2 pkt)

/2

Michał Józwickowski jest przekonany, że współcześni czytelnicy doskonale znają mitologię grecką. Sprawdźmy to!

Poniżej przedstawiono symbole związane z herosami, których przygody opisał Nathaniel Hawthorne. Wybierz dwa, które twoim zdaniem wiążą się z jednym z herosów.

Wskaż, z którym herosem się wiążą i wyjaśnij ten związek, odwołując się do treści mitu.

Imię herosa:

Symbol 1.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Symbol 2.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Tekst 2.

Eleanor Antin, *Turystki*

Eleanor Antin, *Turystki*, (*The Tourists*), 2007. Ronald Feldman Gallery, <https://feldmangallery.com/>

Zadanie 6. (0–4 pkt)

/4

Obejrzyj fotografię artystyczną Eleanor Antin. Czy przedstawiona na niej scena może stanowić komentarz do pierwszego akapitu tekstu Michała Józwickowskiego? Sformułuj stanowisko i uzasadnij je, odwołując się zarówno do fotografii, jak i wskazanej części tekstu. Zadbaj o to, aby twoja wypowiedź liczyła co najmniej 40 wyrazów i była spójna. W zadaniu sprawdzana będzie poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tekst 3.

Konstandinos Kawafis, *Trojanie*

Dążenia nasze, ludzi przeznaczonych klęsce,
Dążenia nasze są jak walka Trojan.
Coś osiągnęliśmy; nieco
okrzepliśmy; zaczynamy nabierać otuchy,
świta nadzieja.

Ale za każdym razem jakieś wydarzenie
unieruchamia nas: z okopu przed nami
wyskakuje Achilles i krzykiem nas przeraża.

Nasze dążenia są jak walka Trojan.
Zakładamy, że stanowczością i odwagą
uchylimy przeciwności losu,
i wychodzimy w pole, aby walczyć.

Lecz gdy nastaje pora wielkiego rozstrzygnięcia,
rozpada się odwaga nasza i stanowczość,
szamocze się dusza i rozprzęga,
i biegniemy dokoła murów,
ocalenia szukając w ucieczce.

A jednak nasz upadek pewny. W górze,
na murach, już się zaczął lament. Nad wspomnieniami
i uczuciami naszych dni tam płaczą.
Gorzko płaczą nad nami Pryjam i Hekabe.

Przełożył Zygmunt Kubiak

Konstandinos Kawafis, *Trojanie*, [w:] *Sokrates i syreny. 55 podróży po świecie
podksiężycowym i nadksiężycowym*, wybór i opracowanie tekstów Marcin Iwanicki, Lublin 2019.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

/2

Odpowiedz na pytania odnoszące się do przesłania wiersza.

A. Czym dla ludzi może być nadzieja?

.....
.....
.....

B. Jak ludzie reagują w obliczu przeciwności losu?

.....
.....
.....

Zadanie 8. (0–1 pkt)

/1

Oceń poprawność podanych zdań dotyczących wiersza Konstandinosa Kawafisa, zaznaczając P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

1. Spójniki rozpoczynające strofoidy drugą, czwartą i piątą (wersy 6., 13., 18.) wprowadzają myśli przeciwstawne do tych wyrażonych w poprzedzających częściach.	P	F
2. Użyte w pierwszej strofoidzie (wersy 1.–5.) średniki oddzielają wypowiedzenia podrzędne.	P	F

Zadanie 9. (0–1 pkt)

/1

Wybierz z poniższej listy informacje odnoszące się do wiersza Konstandinosa Kawafisa.

- A. regularna liczba sylab w wersie
- B. obecność przerzutni
- C. rymy męskie
- D. obecność powtórzeń
- E. rymy okalające

Zadanie 10. (0–1 pkt)

/1

Uzupełnij zdanie na temat wiersza, wybierając odpowiedzi spośród A.–B. oraz C.–D.

Wiersz Konstandinosa Kawafisa zawiera **A.** / **B.** refleksję o ludzkim losie, o czym może świadczyć cytat: **C.** / **D.**

- A. optymistyczną
- B. pesymistyczną
- C. *świta nadzieja*
- D. *ludzi przeznaczonych klęsce*

Tekst 4.

Luc Ferry, Świat mitów. Iliada, tłum. E. Kacperski, Warszawa 2021.

Zadanie 11. (0–2 pkt)

/2

Obejrzyj fragmenty komiksu *Iliada* i uzasadnij, że wiersz odnosi się do tego samego epizodu wojny trojańskiej, co wiersz Kawafisa. W swojej odpowiedzi odwołaj się do wiersza i komiksu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tekst 5.

Nathaniel Hawthorne, *Pałac Cyrce*

Tymczasem, o czym wam wspomniałem, Eurylochos czekał i czekał, i czekał w sieni pałacu nie mogąc zrozumieć, co się stało z jego towarzyszami. W końcu, gdy świńskie kwiki rozbrzmiały w komnatach i gdy Eurylochos ujrzał podobiznę wieprza w marmurowej misie, postanowił wrócić czym prędzej na statek i zawiadomić Ulissesa o niepojętych zdarzeniach. Zbiegł więc ze stopni pałacu i nie zatrzymując się, żeby zaczerpnąć tchu, wrócił nad brzeg morza.

– Dlaczego wracasz sam? – zawołał Ulisses na jego widok. – Gdzie twoi towarzysze?

Na te słowa Eurylochos zalał się łzami.

– Niestety! – zawołał. – Lękam się, że już ich nigdy nie zobaczymy.

Następnie opowiedział Ulissesowi o wszystkim, co się zdarzyło (tyle, ile wiedział), i dodał na zakończenie, że jego zdaniem piękna niewiasta to zła wróżka, a jej marmurowy pałac, choć tak okazały, w rzeczywistości jest posępną pieczarą. Nie umiał powiedzieć, co się stało z jego towarzyszami – chyba że rzucono ich żywcem świniom na pożarcie. Na tę wieść wszyscy żeglarze wpadli w wielkie przerażenie. Ale Ulisses bez chwili zwłoki przypasał miecz, zawiesił łuk i kołczan na ramieniu i wziął do prawej ręki włócznię. Widząc, że ich mądry przywódca czyni te przygotowania, jego towarzysze zaczęli się dopytywać, dokąd idzie, i zaklinali go, żeby ich nie zostawiał samych.

– Jesteś naszym królem! – wołali. – Co więcej, jesteś najmądrzejszym człowiekiem na świecie i tylko twoja odwaga i mądrość może nas wybawić z tego niebezpieczeństwa. Jeżeli nas opuścisz i pójdziesz do pałacu wróżki, spotka cię ten sam los, co naszych nieszczęsnych towarzyszy, i żaden z nas nie postawi już nigdy nogi w ukochanej Itace.

– Skoro jestem waszym królem – odparł Ulisses – i skoro jestem od was mądrzejszy, mam tym większy obowiązek przekonać się, jaki los spotkał naszych przyjaciół i czy nie dałoby się ich uratować. Czekajcie tu na mnie do jutra. Jeśli nie wrócę, podnieście żagle i postarajcie się odnaleźć drogę do ojczyzny. Ja osobiście odpowiadam za los tych biednych żeglarzy, którzy walczyli ze mną ramię przy ramieniu i stojąc na pokładzie często bywali zalewani tą samą co ja burzową falą. Przyprawdzą ich lub zginą. [...]

Zdarzyło się to samo, co dnia poprzedniego, że gdy Ulisses zaczął schodzić ze skały, nadleciał purpurowy ptaszek wołając: – Pip, pip, pip! – i wszelkimi możliwymi sposobami usiłował go namówić, żeby nie szedł dalej.

– O co ci chodzi, mały ptaszku? – spytał Ulisses. – Jesteś ubrany jak król w purpurę i złoto i masz złotą koronę na głowie. Czy dlatego, że ja też jestem królem, tak bardzo pragniesz ze mną mówić? Jeśli znasz ludzką mowę, rzeknij, com według ciebie powinien uczynić.

– Pip – odparł ptaszek bardzo żałośnie. – Pip, pip, pip.

Z pewnością ptaszek nosił w sercu jakąś wielką boleść, a położenie jego było tym smutniejsze, że nie mógł mieć nawet pociechy wyjaśnienia, co to jest takiego. Ale Ulisses nie miał czasu dociękać tej tajemnicy.

Nathaniel Hawthorne, *Pałac Cyrce*, [w:] tegoż, *Opowieści z zaczarowanego lasu*, tłum. K. Tarnowska, A. Konarek, Gdańsk 2000.

Zadanie 12. (0–1 pkt)

/1

Na podstawie przytoczonego fragmentu i całego opowiadania uzasadnij, że marynarze mieli rację, nazywając Ulissego mądrym i odważnym.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1 pkt)

/1

Ułóż podane wydarzenia w kolejności, wykorzystując znajomość całego opowiadania. Wpisz odpowiednie litery oznaczające zdarzenia do tabeli.

- A. Niegrzeczne zachowanie marynarzy przy stole.
- B. Zaproszenie marynarzy do pałacu.
- C. Spotkanie Odyseusza z Żywym Srebrem.
- D. Podstęp Odyseusza.
- E. Czary Cyrce.

1.	2.	3.	4.	5.

Zadanie 14. (0–1 pkt)

/1

Podane frazeologizmy mitologiczne podziel na zwroty i wyrażenia. Wpisz oznaczenia literowe w odpowiednią kolumnę tabeli.

- A. stajnia Augiasza
- B. znaleźć się między Scyllą a Charybdą
- C. odczuwać olimpijski spokój
- D. być w objęciach Morfeusza
- E. koń trojański

zwroty	wyrażenia

Zadanie 15. (0–1 pkt)

/1

Frazeologizm *syreni śpiew* wiąże się z historią Ulissesa (Odyseusza). Wyjaśnij jego znaczenie dosłowne (związane z mitem) i przerośnię.

Znaczenie dosłowne:

.....

.....

.....

Znaczenie przerośnię:

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–2 pkt)

/2

Uzupełnij zdanie na temat wyrazów z tekstu 5., wybierając odpowiedzi spośród A.–B. oraz C.–D.

I. W wyrazie *wróżka* wypowiedzianym na głos dochodzi do **A. / B.**, podobnie jak w wyrazie:

C. / D.

A. udźwięcznienia

C. *mądrzejszy*

B. ubezdźwięcznienia

D. *przyjaciół*

II. W wyrazie **A. / B.** występuje zmiękczenie głoski bezdźwięcznej, podobnie jak w wyrazie:

C. / D.

A. *się*

C. *pociechy*

B. *idzie*

D. *podobiznę*

Zadanie 17. (0–1 pkt)

/1

Wybierz wyraz, w którym akcent nie pada na przedostatnią sylabę.

A. smutniejsze

B. możliwymi

C. purpurowy

D. dałoby

Zadanie 18. (0–10 pkt)

/10

Przeczytaj fragment ostatniego listu Winicjusza do Petroniusza. W imieniu Ligii napisz kartkę z dziennika bohaterki, przedstawiającą szczęśliwy dzień u boku męża.

Wykaż, że dobrze znasz lekturę, wykorzystaj wiedzę o charakterze i temperamencie postaci. Zadbaj o urozmaiconą formę wypowiedzi, atrakcyjną dla czytelnika. Niech twoja wypowiedź zawiera minimum 100 słów.

Pamiętaj o:

- logice i spójności wypowiedzi;
- właściwym graficznym układzie treści (podział na akapity);
- poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Pytasz, czyśmy bezpieczni? Odpowiem ci tylko, żeśmy zapomniani, i niech ci to wystarczy za odpowiedź. Oto w tej chwili z portyku, pod którym piszę, widzę naszą spokojną zatokę, a na niej Ursusa w łodzi, zapuszczającego sieć w jasnym tonie. Żona moja przedzie czerwoną wełnę obok mnie, a w ogrodach pod cieniem drzew migdałowych śpiewają nasi niewolnicy. O, co za spokój, carissime, i jakie zapomnienie dawnych trwóg i boleści!

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, Warszawa 1976.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia sprawdzający: Praca składa się z słów.

PUNKTACJA ZA POSZCZEGÓLNE KRYTERIA	
1. Warunki formalne (0–1)	
2. Treść i forma (0–4)	
<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobra znajomość wskazanego utworu, brak błędów rzeczowych co do treści i rozumienia faktów (0-1) 	
<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury w budowaniu narracji i ukazywaniu szczęśliwego dnia w życiu bohaterki (0-1) 	
<ul style="list-style-type: none"> konsekwentna i urozmaicona (elementy opisu, retrospekcji, mowy zależnej itp.) narracja pierwszoosobowa w prezentacji wydarzeń lub codziennej rutyny (0-1) 	
<ul style="list-style-type: none"> adekwatny do treści podział na akapity i zachowanie pełnej spójności oraz logiki (0-1) 	
3. Styl (0–1)	
4. Język (0–2)	
<ul style="list-style-type: none"> Zakres środków językowych: szeroki / zadowalający / wąski Liczba błędów: 	
5. Zapis (0–2)	
<ul style="list-style-type: none"> Liczba błędów ortograficznych: Liczba błędów interpunkcyjnych: 	

Brudnopis